

משה חיים פלח

- 1..... בענין חופה דאיסורא
 5..... בשיטת הרמב"ם בגדר איסור נתינים
 8..... בענין הבא על הכותית
 10..... בשיטת הרמב"ם בדינא דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת

בענין חופה דאיסורא

אינו מעלה לה מזונות והא חזיא
 לנשואין, ולפי זה אין מכניסין את הכלה
 לחופה עד שתעבר והרצ בעל העיטור
 הוסיף ואמר שאין מכניסין אותה
 לחופה עד שיכתוב כתובה שקודם לכן
 אסורה לבעלה כו' והא ודאי לא נהירא
 כו' ועמא דמילתא משום דאיסורא
 דציאה בלא כתובה מדרבנן בעלמא הוא
 ועוד כו' אצל פירסה נדה כיון שאסורה
 להתיחד אי חופה היינו ייחוד לאו צת
 חופה היא, ומיהו צדיעבד מהניא דכיון
 דאסיקנא צפרק הבא על יצמתו (ו' ז')
 דיש חופה לפסולות כגון אלמנה לכהן
 גדול וחצרותיה אף על גב דלא חזיין

עכשיו ששנינו שקדו אותה ששנינו
 הגיע זמן ולא נישאו אוכלות
 משלו ואוכלות צתרומה הגיע זמן צאחד
 בשבת מתוך שאינו יכול לכנוס אינו
 מעלה לה מזונות לפיכך חלה הוא או
 שחלתה היא או שפירסה נדה אינו
 מעלה לה מזונות, ויעוין בר"ן שכתב
 וז"ל או שפירסה נדה, איכא דיליף לה
 מהכא דחופה היינו יחוד ולפיכך
 כשפירסה נדה ולא בעל אסורה להתיחד
 כדאמרין לקמן דהוא ישן צין האנשים
 ואשתו ישנה צין הנשים ולאו צת חופה
 היא ומשום הכי אינו מעלה לה מזונות,
 דאם איתא דחופה לאו היינו יחוד למה

ק"ו ומה יצמה שאין כסף קונה זה
 ביאה גומרת זה זו שכסף קונה זה אינו
 דין שביאה גומרת זה וליכא למיפריך
 כדפרכינן בגמרא מה ליצמה שכן
 זקוקה ועומדת שאף זו זקוקה ועומדת
 כו' ומצואר בדברי הר"ן דנישואין
 הנעשין באיסור לא מהנו אף דזיעבד,
 והיאך כתב הכא דאף אי חופה היינו
 יחוד ונדה אסירה בחופה מ"מ דזיעבד
 מהניא [ולאמנא בעיקר ראיית הר"ן
 מדברי הגמ' ביצמות דאמרינן מאמר
 דאיסורא לא קני, כבר תמכו באחריו
 דצפשוטו כוונת הגמ' התם דמאמר
 ביצמה האסורה לא קני ויעוין בקרן
 אורה (יצמות טז) אך מדברי הרמב"ן
 ובר"ן מצואר לכאורה דפירשו דהיינו
 מחמת איסור צמעשה המאמר עלמו,
 וס"ל דנשים האסורות צביאה אסורות
 אף בקידושין (ע' תוס' וריעב"א יצמות יא ובד'
 הראשונים בכ"ד ואכמ"ל) ויעוין ברמב"ן
 בפ"ג דיצמות (יה ג) וז"ל איכא דמתרין
 קידושין דהתירא פוערין לרתה
 דאיסורא אין פוערין כדאיתמר התם
 מאמר דהתירא קני דאיסורא לא קני,
 ולא נהירא לי כלל דהתם מאמר צמקום
 יצום קאי וכל שאינו עולה ליצום אין
 מאמר קונה זה לגמרי, וכן נראה מדברי

לעולם לביאה וליחוד הא נמי לא גרעה
 מיינייהו אבל לכתחלה אין מכניסין
 אותה לחופה עד שתטבר אי חופה היינו
 יחוד.

ומבואר בדברי הר"ן דאף אי חופה
 היינו ייחוד וממילא נדה
 דאסירה בייחוד אסור לכונסה לחופה,
 מ"מ אי עבד וכנס חיילי בנישואין,
 ותמכו באחריו דבקידושין (י א, ה ג
 מדפ"ה) כתב וז"ל איכא למידק ביאה
 דקניא צתר קידושין היכי דמי אי דאיכא
 חופה ביאה למה לי ואי דליכא חופה
 כיון שביאת איסור היא דהא קי"ל
 (ירושלמי רפ"ו דפסחים) הוצא על ארוסתו
 צבית חמיו לוקה אינו דדין שתקנה, דהא
 צפרק ארבעה אחין (יצמות כג ע) אמרינן
 דאפילו למ"ד מאמר קונה קנין גמור
 מאמר דהתירא קני מאמר דאיסורא לא
 קני וכן תמה צחי' הרמב"ן שם יעו"ש
 [ותירין הר"ן וז"ל י"ל דאין ה"נ דאם צא
 עליה שלא לשם נישואין אלא דרך זנות
 דאינו קונה ולוקה אבל צא עליה לשם
 נישואין קונה ואינו לוקה דאף על גב
 דלא אשכחן צהדיא דקני אלא חופה
 סברא הוא דכיון דחופה לא קניא אלא
 מפני שהיא אורח ביאה כל שכן ביאה
 עלמה שקונה, ועוד שיש ללמוד כן מדין

רש"י שם חבל קידושין מ"מ קנו כו' עכ"ל, וכבר עמדו דותר לכאורה לדבריו בקידושין^א].

ולכאורה היה מקום לדון ליישב, דהנה שיטת רש"י ודעמיה (לקמן ז ע) דאיסור ארוסה לצעלה אינו אלא מדרבנן, אולם מדברי הר"ן (צחי עט) נראה דנטה לשיטת הראש"ד שם דאיסור ארוסה לצעלה הוי מדאורייתא ויעוין עוד ברש"א וצשמ"ק (גשם שיטה ישנה) שם^ב, אולם לענין איסור ייחוד צנדה היכא דלא צעל נחלקו הראשונים, ומשמעות התוס' (סועה ז א) ודעמייכו

דאינו אלא מדרבנן, אך מדאורייתא כשם דאחר דצעל ליכא איסור ייחוד כיון דעומדת להעבר ה"נ קודם שצעל, ומעתה יש לדון דכל דברי הר"ן בקידושין דלא מהני נישואין הנעשין צאיסור אינו אלא צאיסור דאורייתא, אך צאיסור דרבנן מודה [אלא דלפ"ז נריך לומר דאזיל הר"ן כפשטות שיטת רבינו חננאל (יבמות כז ע) דאיסור אחות זקוקה הוי מדאורייתא [וכן דעת ההש"למה (תוס' חד מקמאי שם כז א) יעו"ש דלמ"ד יש זיקה הויא חליצה דאחות זקוקתו הויא חליצה פסולה דאורייתא,

^א **ויעוין** בחזו"א (אה"ע"ז סי' סג סק"ב) שכתב ליישב עיקר הקושיא, דאין כוונת הר"ן דכל היכא דאיכא איסור צמעשה הנישואין לא קנו, אלא הוי סברא צביאה דארוסה דוקא דאיסור צביאה משום חסרון נישואין וכיון דאסרה תורה ציאה זו ממילא הויא צעילה זו צעילת ארוסה וא"א דתעשה נשואה אחריה, והא דאיתי הר"ן מהביא דמאמר דאיסורא לא קני היינו דס"ד כיון דאס תעשה נשואה יפקע איסורה כגי צזה, לזה הוכיח הר"ן מהתם דאע"ג דע"י המאמר תפקע הזיקה ויפקע איסור אחות זקוקה מ"מ לא קני יעו"ש, וסמך לזה מלשון הרמב"ן (קידושין עט) שכתב וז"ל איני יודע לציה צלא חופה שתקנה ליורשה ולשאר מילי דאישות, שהרי ציאה צאיסור היא וכזנות דמיא והיאך תקנה, והכי נמי מוכח צפ' ד' אחין שאינה קונה עכ"ל, הרי דנקט צלשונו דקושייתו משום ד"כזנות דמיא" ואעפ"כ הוכיח מפרק ארצבה אחין, ולפ"ז מיושבת נמי הסתירה מדברי הרמב"ן צפ"ב דיבמות אמנם הוא סתום צדברי הרמב"ן והר"ן, וצדברי הרמב"ן בקידושין י"ל דכוונתו לצ' קושיות .

^ב **ובשטמ"ק** שם כתב וז"ל כיון דצעיה מסירה לחופה ש"מ דלא קניא לה לגמרי הילכך הויא לה כארוסת אחר לגביה ואסירא ליה כדין אשת איש עכ"ל, והדברים ז"צ דמאי שייך איסור אשת איש כלפי המקדש עלמנו, ומצארים צזה דנהי דודאי ל"ש צזה איסורא ד"אשת רעבו" מ"מ צכלל הקידושין ד"אסר לה אכולי עלמא כהקדש" (ע' קידושין צ ע) ויש לומר דהך איסורא שייך אף כלפי צעלה כל זמן שלא נכנסה לחופה.

נימא דכי היכי דאשת רעבו מיתסר
 זיחוד אף אשתו נדה נמי, איכא למימר
 דמדרשא דסוגה זשושניס נפקא לן
 דיחוד שרי כדאיתא זסנהדרין (זא א)
 ועוד דכל זמן שלא זעל דיגרו תקפו
 דומיא דאשת רעבו אפילו זאשתו נדה
 אסור כדאיתא זפ"ק דכתובות עכ"ל,
 ומשמע דס"ל להר"ן דייחוד נדה קודם
 זזעל הוי דאורייתא, ואעפ"כ נקט הכא
 דחופת נדה קניא זדיעבד.

ויש שנקטו כן אף זדעת הרמז"ס (פ"א
 מיבום וחליהה הי"ג) [וס"ל דאף קידושין
 דאחות זקוקה אסירי מדאורייתא, ואף
 דמאמר דיזמה אינו אלא מדרבנן, הא
 התם זיזמות אזלינן לבית שמאי דסברי
 דמאמר דאורייתא].

אולם יעוין זר"ן (על הר"ף זזת ה ז
 מדפ"ר) זכתב וז"ל וכי תימא
 כיון דמקשינן אשתו נדה לאשת רעבו

בשיטת הרמב"ם בגדר איסור נתינים

שיש מקדש שנאמר וחוטבי עלים ושואבי מים לצית חלקי תלה הרחקתם במקדש עכ"ל, ומשמע מדברי הרמב"ם דאיסור נתינים אינו חלל מדרבנן.

ולכאורה יש לעיין ממש"כ הרמב"ם
(פי"ח מאיסורי ציאה ה"ג) וכן הגיורת והמשוחררת חפילו נתגיירה ונשתחררה פחותה מצת שלש שנים הואיל ואינה צת ישראל הרי זו זונה ואסורה לכהן, מכאן אמרו גוי או עבד או נתין או ממזר או גר עמוני ומואבי או מזלתי ואדומי ראשון ושני או פלוט דכא וכרות שפכה או חלל שבאו על היבודית עשו אותה זונה ונפסלה לכהונה ואם היתה כהנת פסולה מן התרומה כו' (ה"ד) הבא על אחת מהשניות וכיוצא בהן, כגון הבא על קרובת חלולתו או על חלולתו לא עשה אותה זונה שהרי אינה אסורה להנשא לו מן התורה כמו שציארנו בהלכות יבום עכ"ל³, ומצוה דליכא פסול זונה

אלו נערות שיש להן קנס הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית כו' ופירש רש"י נתינה מן הגזעונים והיא אסורה לקבל דדוד גזר עליהם כדאמרינן ציצמות (ע"ג) ועל שם ויתנס יהושע חוטבי עלים ושואבי מים וגו' קרי לכו נתינים, והתוס' כתבו וז"ל פי' צקונטרס דדוד גזר עליהם שלא לבא צקבל והיינו משום עצדות כדאמרינן צבערל ואין נראה לר"ת דבא משמע צגמרא דנתינה הויה דאורייתא כו', והאחרו' דנו ליישב צדעת רש"י, דאחר דגזר עלייהו עצדות ממילא אסירי מדאורייתא.

והנה כתב הרמב"ם (פי"ג מאיסורי ציאה ה"ג) וז"ל מי שנתגייר משצעה עממין אינן אסורין מן התורה לבוא צקבל, והדבר ידוע שלא נתגיירו מהן חלל הגזעונים ויהושע גזר עליהם שיבאו אסורים לבא צקבל אחד זכרים ואחד נקבות, ולא אסר אותם חלל צזמן

³ **והא** דנקט הרמב"ם אף חלולתו, אף דציצמות (י ג, מד ח) איתא דחלולתו איכא לאו דלא יבנה, הרמב"ם אזיל לעמיה צפ"ח מהל' יבום (ה"ג) שכתב וז"ל החולץ ליבמתו נאסרה החלואה היא וכל נרותיה

וז"ל פלוע דכא וכרות שפכה שנשאו צת ישראל וצעלו לוקין שנאמר לא יצוא פלוע דכא וכרות שפכה צקבל ה', ומותרין לישא גיורת ומשחררת ואפי' כהן שהוא פלוע דכא מותר לישא גיורת ומשחררת לפי שאינו צקדושתו, ואפילו נתינה או אחד מן הספיקות מותרת לו, הואיל ופלוע דכא אסור לצוא צקבל לא גזרו צו על הנתינים ולא על הספיקות, אבל פלוע דכא וכרות שפכה אסור צממזרת ודחית שהרי אסורה מן התורה עכ"ל, ומצואר להדיא דכל איסור נתינים אינו אלא מדרצנן, וקשה א"כ אמאי הנצבעת לנתין עשאה זונה, ומאי שנא משניות וקרובת חלולתו וחלולתו דאינה נעשית זונה משום דאינה אסורה להנשא לו מדאורייתא.

ונראה ע"פ המצואר צלשון הרמז"ס צהלכות אישות (פ"א ה"ז) וז"ל כל שאסר ביאתו צתורה ולא חייב עליו כרת הן הנקראים איסורי לאוין ועוד נקראין איסורי קדושה, ותשעה הן ואלו הן, אלמנה לכהן גדול גרושה או זונה או חללה צין לכהן גדול צין לכהן הדיוט,

אלא צנצבעה למי שאסורה להנשא לו מן התורה, וקשה א"כ אמאי הנצבעת לנתין עשאה זונה והרי לא אסירה אלא מדרצנן [ובהנה עיקר הדין להנצבעת לנתין עשאה זונה מצואר צפרק אלמנה לכהן גדול (יצמות סה ה) ועיקר הדין דשניה אינה נעשית זונה מצואר צפרק יש מותרות (יצמות פה ה) שניות מדברי סופרים אין לה כתובה כו' היא כשירה וולדה כשר, אך צדברי הרמז"ס מצואר דכללל הוא דליכא פסול זונה אלא צנצבעה למי שאסורה להנשא לו מן התורה, ולפ"ז קשה כיון דשיעת הרמז"ס דקי"ל דאיסור נתינה אינו אלא מדרצנן, אמאי נעשית זונה].

ולכאורה יש ליישב ע"פ מש"כ האחרו' צדעת רש"י דאחר דגזרו עליהן עצדות ממילא אסירי מדאורייתא, ולהכי נפסלת כדין הנצבעת לעצד, אך מלצד דלא משמע כן מלשון הרמז"ס דנקט "יבושע גזר עליהם שיביו אסורים לצא צקבל" ומשמע דגזר עליהן פסול קבל, יעוין צרמז"ס (פט"ז מאיסורי ציאה ה"א – ה"ב)

על החולץ ועל שאר האחין וכולן אסורות עליהן מדברי סופרים כשניות שמאחר שמת אחיו צלא ולד נסתק איסור ערוה מעל כל נשיו לפיכך תופסין צהן הקידושין כשניות עכ"ל וכבר האריכו צשיעת הרמז"ס צזה (יעוין צפי' הראמ"ה יצמות י צ ובאחרו' צכ"ד).

נתינה מדרצן היינו מדרצן "הנתינים הרי הם כממזרים" [וכמבואר ברמז"ס לענין חלוצה דמדצרי סופרים החלוצה הרי היא כגרושה, ומה"ע נשנה בכל דוכתא אגז גרושה, והתם נמי חזינן דפסול חלוצה דרצן עמיד חללות מדרצן, מיהו לענין חיוב עדים זוממין דעת הרמז"ס (פ"ב מעדות ה"ח) דאיכא מלקות אף בעדות בן חלוצה ויעוין בראשונים צריש מכות וצר"פ אלו הן הלוקין וכו"ד].

ומעתה מבואר הא דהנבעלת לנתין עשאה זונה, אף דצאיסור שניות וקרובת חלוצתו וחלוצתו אינה נעשית זונה, דהנך איסורין הוו איסורין מחודשים מדרצן, וזזה אינה נעשית זונה, משא"כ בנתינים דגדר הדין דמדצרי סופרים "הנתינים הרי הן כממזרים" להכי פסול נתין עמיד זונה כפסול ממזר [ואמנם מסברא היה מקום לדון דאחות חלוצתו נמי חשיבא כאחות אשתו מדאורייתא ויעוין בתוס' צפרק ארבעה אחין (יבמות כו ב), אך דצרי הרמז"ס חזינן דחשיב איסור מחודש מדרצן כשניות, ויעוין ברמז"ס (פ"ז מיבום וחליצה ה"י) ואכמ"ל].

וממזרת לבן ישראל וכן צת ישראל לממזר, וצת ישראל לעמוני ומואבי, וצת ישראל לפלוע דכא וכרות שפכה, וגרושתו אחר שנשאת לאחר, ויצמה שנשאת לזר ועדיין רשות היבם עליה, החלוצה הרי היא כגרושה והיא אסורה לכהן מדצרי סופרים, והנתינים הרי הם כממזרים אחד זכרים ואחד נקבות ואיסורם מדצרי סופרים, ובהלכות איסורי ביאה יתבאר לך מה הם הנתינים עכ"ל, הרי מבואר בלשון הרמז"ס דגדר איסור נתינים היינו דמדצרי סופרים הרי הם כממזרים, ונכללים צאיסור ממזר.

והנה התוס' צסוגין כתבו דלרש"י נתינה דרצן הא דתנן באלו הן הלוקין דהבא על הממזרת ועל הנתינה לוקה וכן צכ"ד, איכא למימר דצכל הנהו נקט נתינה אגז ממזרת [וכן ביאר המ"מ (פ"ג מאיסור צ הכ"צ) צדעת הרמז"ס] וצתוס' הרא"ש ציצמות (עט א) תמה דהתינה גבי גרושה וחלוצה איכא למימר דאגז גרושה נקט חלוצה דאסמכוה רצן אקרא דגרושה אך מה ענין נתינה אלל ממזרת לומר דנקטה אגז ממזרת יעו"ש, אולם צדצרי הרמז"ס מבואר דצחמת גדר איסור

בענין הבא על הכותית

מתחלפות צכמה מקומות כו' עכ"ל ויעוין עוד במאירי (מכות ח ג) ויעוין ברמב"ן (יבמות עה ג), ויעוין עוד ביד רמה (סנהדרין נא א) שכתב וז"ל כותי אותן שהביא מלך אשור מכותה והשיב צערי שומרון וכותים הן בכלל לא תתחתן צם והאי דנקט כותי ולא נקט גוי משום דשייך צמלות ויש לו קידושין באחרת כו' ויעוין ברש"י ובראשונים (סס) ועוד.

ויעוין בתום' ישנים (יומא נה ג) שכתבו (בחד תי') דאף דר"ש גופיה סבר (מנחות סו ג) דכותים גרי אריות נינהו, ואיכו סבירא ליה דגוי שתרם אין תרומתו תרומה (פ"ג דתרומות מ"ט, קידושין מא ג) מ"מ כותי שתרם תרומתו תרומה כיון דגר הוא צידו לתקן עלמו מיד וצני צרית קריין צבו יעו"ש.

ומבואר בדברי הנך ראשונים דאף למ"ד כותים גרי אריות נינהו לא חשיבי כגוים גמורים, וחיובין צמלות, אלא דאסורים צקהל, ויתכן לדון בגדר הדצרים, דהנה צצכורות (מ) אמר רב אדא צר אהבה לוייה שילדה צנה פטור מה' סלעים דאיעבר ממאן

אלו נערות שיש להן קנס הצא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית כו' ופירש רש"י וז"ל כותית קסבר גירי אריות הן וישנן צלאו לא תתחתן צם, ותמהו התוס' וש"ר דא"כ גויה היא ול"ל קנס, אך צדעת רש"י מצואר צפשוטו דאף למ"ד גרי אריות לא הוו גוים גמורים.

ויעוין במאירי שכתב וז"ל והכותית ואף היא שנויה לדעת האומר גירי אריות הן ונשארו צאיסור חתנות אלא שמכיון שחיובין צמלות הרי הן כשאר חייבי לאוין אלא שכבר עשאוה אחר כן כגוים גמורים, ויש שואלין ואם לדעת גירי אריות נאמרה היכי יהיבין להן קנס דאזלה ואכלה צגיותה ואם משום שלא יבא חוטא נשכר הרי אמרו צפרק ראשון שאין נותנין קנס מטעם זה אלא לאשה העומדת צחזקת ישראלית, ואינה שאלה שמכל מקום הואיל וישנה צכלל מלות לאו גיות מיקרי ואף על גב דמיתוקמה מתניתין אליבא דר' מאיר ואיכו הוא דאמר גירי אמת הן כדאיתא צצצא קמה (לה ג) מכל מקום הסוגיאות

לצא בקהל, והנך תרי דיני לא תליין הא
 צהא, וצגוי הצא על צת ישראל לענין
 חיוב מלוות הוי ישראל, אלא דאסור לצא
 צקהל, דאית ציה פסול עכו"ם, וכתב
 שם דאית ציה לאו דלא תתחתן צם (למ"ד
 דהוי צגירות) ויעוין צחי' ר' שמואל (יצמות
 סי' יצ) וצחי' הגרנ"ט (יצמות סי' א).

ונראה לדון דזכו נמי הגדר צכותיס
 למ"ד גרי אריות הן, דחשיצי
 ישראל לענין חיוב מלוות, דלענין קבלת
 המלוות ליכא חסרון צמה דלא נתגיירו
 לשם שמים אלא מפחד האריות, ושפיר
 חילל הגירות לענין חיוב המלוות, אך
 לענין היתר קהל אכתי חשיצי כעכו"ם,
 ואית צכו לאו דלא תתחתן צם, ויעוין
 צשי' ר' שמואל צסנהדרין (פה צ) וצמכות
 (ה צ).

אילימא דאיעצר מכהן ומלוי מאי איריא
 לוייה אפילו ישראלית נמי אלא דאיעצר
 מישראל למשפחותם לצית אצותם כתיב
 אמר רצ פפא דאיעצר מטוצד כוכצים
 ולא תימא אליצא דמאן דאמר אין
 מזהמין את הולד אלא אפילו למאן
 דאמר מזהמין את הולד לוי פסול מיקרי,
 ויעוין צתוס' שם דלמ"ד מזהמין היינו
 מ"ד דגוי הצא על צת ישראל הולד כשר,
 ונקטו תוס' דלהך מ"ד הולד גוי ומה"ט
 הוי כשר דל"ש ממזרות צגוי, וכן שיטת
 התוס' צכ"ד.

ותמהו האחרו' דאי הוי גוי מאי שייך
 ציה חיוב פדיון הצן, וכן תמהו
 מכ"ד דנראה דדינו כישראל, ונאמרו
 צזה כמה וכמה דרכים, וצספר זכר
 ילחק (סי' ד וסי' ב) כתב לצאר דצדיון
 ישראל איכא תרתי חיוב מלוות והיתר

בשיטת הרמב"ם בדינא דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת

כמתניתא דמעמאה צמשא וכן משמעות
הרי"ף (צ"ח מדפ"ה"ר) שכתב וז"ל דאמר רב
הונא כו' הילכך חס לא נתזרר שנשחטה
שחיטה כראוי זין צסימנין זין צסכין
יפה הרי היא בחזקת איסור עד שיודע
לך צמה נשחטה ומעמאה צמשא כנצלה
כו' וכן נקט הרמ"מ (צ"ח שחיטה ש"ס) שם
צדעתו וכן נטה הכס"מ שם [ויטוין
צצואות שור (סכ"ה סק"ג)].

והנה משמעות דצרי הרמב"ם שסתם
דברי זו נצילה נצילה משמע
לכאורה דהו"א נצילה מדאורייתא אף
לענין מלקות [ודלא כתוס' שכתבו דאינו
אלא מדרבנן] וכן נקט התצואות שור
(סכ"ה סק"ג) דדעת הרמב"ם דהוא נצילה
מדאורייתא ואיכא אף מלקות.

אולם הגרע"א (צגליון התצ"ש ונד'
צצואות חדשות יו"ד סט"ו) תמה על
דברי התצואות שור וז"ל הסברה
מוקשה דלענין מלקות דנצילה לא
איתחזק מחיים והי' אסור רק משום
אזר מן החי והיא מתה לפנינו, ומלד

אמר רב יהודה אמר שמואל הטבח
לריך שיצדוק צסימניס לאחר
שחיטה כו' לא צדק מאי ר' אליעזר זין
אנטיגנוס משום רבי אלעזר צרי ינאי
אמר ערפה ואסורה צאכילה צמתניתא
תנא נצלה ומעמאה צמשא, צמאי
קמיפלגי צדרצ הונא דאמר צהמה
צחייה צחזקת איסור עומדת עד שיודע
לך צמה נשחטה נשחטה הרי היא
צחזקת היתר עד שיודע לך צמה נטרפה
מר סצר צחזקת איסור קיימא והשתא
מתה היא ומר סצר צחזקת איסור
אמרינן צחזקת עומאה לא אמרינן.

והנה כתב הרמב"ם (פ"ח משחיטה ה"ב)
כל השוחט לריך לצדוק הסימנין
לאחר שחיטה, ואם לא צדק ונחתך הראש
קודם שיצדק הרי זו נצלה ואפילו היה
השוחט זריז ומחיר שכל צהמה צחייה
צחזקת איסור עומדת עד שיודע צודאי
נשחטה שחיטה כשרה עכ"ל, והנה
ריבעת לשון הרמב"ם דנקט "הרי זו
נצילה" כלישנא דמתניתא משמע דפסק

משחיטה ב"ח והכ"ד, פ"ג ה"ד ה"י בע"ז והי"ז)
 ומשמע להדיא דהכא דנקט סתם נצילה
 הו"א נצילה ודאי [ודוחק לומר דתפס
 לשון הצרייתא אף דהכא אינה אלא
 ספק נצילה].⁷

והנה עלם דצרי הרמז"ס בכל הנך
 דוכתי דנקט דהו"א ספק נצילה
 לריכוס ציחור לכאורה, דאמאי לא הו"א
 ודאי נצילה מכח דינא דרצ הונא
 דצבמה צחייה צחזקת איסור עומדת,
 ואמנם לדצרי הגרע"א דחזקה דרצ
 הונא לא מהניא לענין מלקות, יש לדחוק
 דאח"כ הו"א ודאי נצילה אלא נקט
 דהו"א ספק נצילה משום דליכא מלקות,
 אך לפ"ז יהא מוכרח דהכא דנקט נצילה
 הו"א ודאי נצילה אף למלקות, ועוד
 דצפשוטו לישנא דספק נצילה משמע
 דאינו אלא ספק ולא הו"א כלל [והנה
 דצצרי הרמז"ס צפ"א (ה"ח) וצפ"ג (ה"ד
 וה"י) מיירי צספיקא דדינא, וצזה יש
 לומר דס"ל דצספיקא דדינא לא

אינו זכות היה רק עשה, ואף אם
 מחזיקים מאיסור לאיסור היינו דאנן
 אוסרין לאכול אבל אם התרו צו משום
 נצילה דללקות עליה ציחוד משום לאו
 דנצילה, והא להך לאו לא איתחזיק
 ודו"ק עכ"ל [ויעוין בגליון הגרע"א
 לשו"ע (יו"ד ס"ז ס"ב) וצתשו' רעק"א
 (מהדו"ק ס"י קסב)].

אולם סתימת דצרי הרמז"ס דנקט
 "הרי זו נצילה" משמע לכאורה
 כדצרי התצואות שור, ויש להוסיף דהנה
 כתב הרמז"ס (פ"ג משחיטה הי"ח) וז"ל כל
 מקום שאמרנו בשחיטה פסולה הרי זו
 נצלה, ואם אכל ממנה כזית לוקה משום
 אוכל נצלה שאין מוליא מידי נצלה אלא
 שחיטה כשרה כאשר לזה משה רבינו
 כמו שציארנו, וכל ספק בשחיטה הרי
 הוא ספק נצלה והאוכל ממנה מכין
 אותו מכת מרדות עכ"ל, ויעוין
 צרמז"ס צכ"ד דנקט צלשונו הרי זו
 ספק נצילה, יעוין צרמז"ס צכ"ד (פ"א

⁷ **והיה** מקום ליישב, דהנה צעעמא דמ"ד מעמאה צמשא יעוין צש"ש (ש"ד פ"ג) דציאר דכיון דלענין איסור
 נקטינן מכח החזקה דלא נשחטה כראוי, ממילא מהני אף לענין עומאה וכדינא דחזקת האם מהני
 לצח יעו"ש, ולפ"ז ה"ג יש לומר דמהאי עעמא מהני אף לענין מלקות, אמנם הגרע"א (בגליון השו"ע ר"ס כה)
 ציאר גמי ע"ד סברת הש"ס דעעמא דמעמאה צמשא משום דהוי תרתוי דסתרי אך כתב שם צבהמשך דצרו
 דהך סברא היא סברא דרבנן שהחמירו שחיה מעמאה שלא יהיה כרתתי דסתרי יעו"ש, ולעעמיה לא ניחא
 ליה לצאר דמהאי עעמא איכא הכא מלקות.

בקידושין (עו ז) דנתנבלה ציוה"כ חייל
 איסור נזילה ולא איסור יו"כ כיון
 דמעיו"כ אסירא באיסור אמה"ח
 ובראשונים תמכו דכשנתנבלה ופקע
 איסור אמה"ח חיילי יוה"כ ונזילה צבת
 אחת ודנו האחרו' דרש"י לטעמיה
 ואכמ"ל] ויעוין עוד צד' הגרע"א (יו"ד
 סי' כז) [והתוס' ובראשונים צכ"ד (צסוגין
 ונזילה שם וביצמות ל' ז ובשבעות כד ח) כתצו
 דהיינו משום חזקת איסור עשה דאינו
 זבות.

אולם כבר עמדו האחרו' דזשיעת
 הרמז"ם לכאורה לא ח"ש הנך
 דרכים, דהרי הרמז"ם פסק (פ"ה
 ממאכ"א ה"ה) כמ"ד (לקמן קצ ז) דבהמה
 בחייה לאו לאיצרים עומדת ולא חייל
 איסור אבר מן החי מחייס³, וכמו כן
 משמעות דברי הרמז"ם (פ"א משחיטה
 ה"א) דמלת שחיטה אינה אלא מלות עשה
 ולא הויא איסור עשה, ול"צ ח"כ מאי

מוקמינן אחזקה ולהכי אינה אלא ספק
 נזילה, אולם צפ"א (הכ"ד) וצפ"ג (הט"ז
 והי"ז) מיירי הרמז"ם צספיקא דמליאות
 וגם צזה נקט לישנא דספק נזילה,
 וקשיא אמאי לא הויא ודאי נזילה מכח
 חזקה דרצ הונא].

ונראה לדון צביאור שיעת הרמז"ם,
 דהנה צעיקר דינא דרצ הונא
 דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת
 נחלקו הראשונים, שיעת רש"י (צסוגין
 ונזילה כה ח) ובר"י (צסוגין) דהך חזקה
 היינו חזקת איסור אבר מן החי,
 וצפשוטו ס"ל דמחזיקין מאיסור לאיסור
 [אלא דנחלקו האחרו' האם כן הוא בכל
 האיסורין, או דאינו אלא מאיסור אבר
 מן החי לאיסור נזילה, אי משום דדמי
 ליה, דתרוויבו משום חסרון שחיטה או
 דיסוד אמה"ח דהוי נזילה צמקלת, ואי
 משום דסתמא נפקא מאבר מן החי
 לאיסור נזילה [ויעוין עוד צרש"י

³ **ובשיטת** רש"י דפירש משום אבר מן החי, יש לומר דאזיל לטעמיה דס"ל (לקמן קצ ז ד"ה רבי) דאף למ"ד
 בהמה בחייה לאו לאיצרים עומדת ואיכא איסור אבר מן החי מ"מ מודה דאיכא איסור צשר מן
 החי, אולם התוס' שם פליגי וכתצו דנראה לר"י דאפילו למ"ד לאיצרים עומדת מודה דלאו לחתיכת צשר עומדת
 בחייה יעו"ש ויעוין צראש יוסף (לקמן קג ח) דדן צשיעת הרמז"ם צזה ומסיק דשיעת הרמז"ם כשיעת התוס'
 יעו"ש וצביאור דעת רש"י שם לכאור' י"ל דמודה דלאו לחתיכת צשר קיימא, אלא דס"ל דדוקא לאיסורא דאבר
 מן החי צעינן שם אבר ולמ"ד לאו לאיצרים עומדת ל"ל שם אבר (ע"י רש"י שם ד"ה לאו) משא"כ לאיסור צשר
 מן החי לא צעינן שם "חתיכת צשר".

נשחטו רוב הסימנים [ויעוין צצית הלוי
(ח"צ סי' כא סק"ו) וצאחיעזר (חיו"ד סי"ג
סק"ג) דעמדו צעיקר הדצר דהכא איכא
חזקת הגוף יעו"ש] ומש"ה צזה אף
לדין קיימא בחזקת נצילה.

ומצתה מיושב נמי הא דמשמע
מסתימת דצרי הרמז"ס
דהויא נצילה ודאית אף למלקות, ותמה
הגרע"א דצין אי צהמה צחייה בחזקת
איסור עומדת הוי משום אצר מן החי
וצין אי הוי משום עשה דאינו זבוח ל"ש
צזה מלקות, אך למשנ"ת הכא הוי מדין
חזקת הגוף, והא מהני אף למלקות.

חזקת איסור איכא הכא [ויעוין
צרמז"ס (פ"א משחיטה ה"ב) ואכמ"ל].

ונראה לדון דצחמת הרמז"ס פסק
לדינא דלא כרצ הונא, דרצ הונא
יש לומר דסצר כמ"ד צהמה צחייה
לאיצרים עומדת ואיכא איסור אצר מן
החי, ומחזיקין מאיסור לאיסור, אך
הרמז"ס לטעמיה דפסק דצהמה צחייה
לאו לאיצרים עומדת, ולהכי פסק דכל
ספק צשחיטה אינה אלא ספק נצילה
דליכא צזה חזקת איסור, ומש"ה בכל
הנך דוכתי נקט הרמז"ס לישנא דספק
נצילה, אלא דהכא צלא צדק צסימנין
שאני, דאיכא הכא חזקת הגוף דלא